

Tribuna

David Bueno i Torrens. Professor i investigador de genètica i divulgador de la ciència

Brutícia mental

Les persones interpretem els successos de la vida segons la nostra ideologia i paràmetres mentals, que són el producte sinèrgic de les experiències que hem tingut, l'educació que hem rebut, el context en què ens trobem, els objectius que perseguim i el simple funcionament preconscient del cervell. És la manera com fem congruent la nostra adaptació a l'entorn. A vegades, però, aquesta interpretació, sempre subjectiva i parcial, ens pot jugar males passades. Estic pensant, per exemple, en els insults que han rebut les diputades de la CUP, que van posar de manifest el 27 de gener, i que també reben moltes altres persones quan l'activitat que fan o la manera com van vestides o pentinades no s'ajusta als paràmetres mentals de qui ho percep. És el cas de l'associació que va fer Celia Villalobos entre el pentinat d'un diputat de Podem i brutícia. Poques setmanes abans, una persona em va fer un comentari similar respecte a un regidor de la CUP del seu municipi. Literalment, em va dir que "va vestit d'una manera que fa pudor". Com pot el cervell associar el vestit o el pentinat a una olor desagradable o a una brutícia que no són objectivament reals?

LA COMBINACIÓ DE TRES TREBALLS científics publicats a les revistes *Science* (8.9.2006), *International Journal of Psychophysiology* (15.5.2013) i *Emotion* (10.2.2014) ens proporciona una resposta interessant. En l'àmbit cerebral, els circuits neuronals que detecten situacions de brutícia física se solapen parcialment amb els que detecten aspectes morals contraris als nostres valors o creences (per això mol-

“La confusió moral o ideològica entre emocions i percepcions és més acusada en les persones amb tendències obsessives

tes religions usen l'aigua com a element ritual purificador). I la manera d'anar vestits o pentinats pot tenir un component moral, segons quins siguin els nostres paràmetres mentals. Veure una persona vestida o pentinada d'una manera que considerem inadequada pot activar respostes neurals que incloquin la percepció de brutícia o de pudor. Dit d'una altra manera, l'activitat del cervell ens pot fer veure brutícia o notar pudor on no hi són. No a tothom, però, se li activen de la mateixa manera. Aquesta activació és especialment intensa en les persones que tenen fortes reaccions emotives de fàstic —el fàstic és una emoció primària que es manifesta preconscientment—, les quals, a més, s'ha vist que tenen molta més predisposició a moralitzar sobre les actituds o comportaments dels altres —però no dels propis, un cas típic de doble moral—. I encara podem fer una volta més, perquè també s'ha vist que aquesta confusió moral o ideològica entre emocions i percepcions és més acusada en les persones que tenen tendències obsessives i compulsives. En aquestes situacions, la brutícia es troba dins la ment de qui la percep, no en la persona a qui s'atribueix.